

Der er 6.500 vandboringer i Danmark. Halvdelen af disse er forurenede. Og det tal stiger.

RAMMEKRAVENE

til beskyttelseszoner om vandboringer er defineret som:

25-meter zonen (BNBO): Indført for at beskytte grundvandet mod nedsivning af sprøjtemidler, og det er generelt forbudt at anvende pesticider eller gøde i dette område.

10-meter zonen (Fredningsbælte): Dette er en fysisk sikringszone, der ofte er indhegnet for at forhindre fysisk adgang til selve boringen.

Omfang: De fleste BNBO er under 2ha (20.000m²) men selve den mest beskyttede cirkel omkring boringen er 25 meter i radius.

ET LØSNINGSFORSLAG, DER OPFYLDER FLERE FORMÅL OG SKABER SYNERGI

RENT VAND TIL FREMTIDENS GENERATIONER MED MADSKOVE

På og omkring hver vandboring etableres
en allemandseje madskov:
Et permanent fødevarerproducerende økosystem,
designet til at beskytte grundvandet
og samtidig levere fødevarer til lokalsamfundet.

Et billede af en grundmodel, hvorudfra der kan udvikles

Ide af Mette Kold

EN MADSKOV ER...

... et bevidst designet fødevarer-system, der efterligner en naturlig skov – men hvor næsten alle planter er **spiselige eller nyttige for fødevarerproduktion**.

Man starter med et **grunddesign**, hvor træer, buske, urter og bunddække plantes i **flere lag og i forskellige størrelser**, så de **samarbejder** i stedet for at konkurrere. De højeste træer giver læ og filtreret lys, mindre træer og buske fylder mellemrummene, og jorden dækkes af flerårige planter, som beskytter og opbygger jorden.

Samarbejde frem for konkurrence

I en madskov plantes der ikke én afgrøde ad gangen. Planterne vælges og placeres, så de beskytter hinanden mod vind og udtørring, udnytter lys, vand og næring på forskellige niveauer, samt forbedrer jordens struktur og liv. Resultatet er et tæt, levende system, hvor planterne understøtter hinandens vækst.

Lavt input – høj stabilitet

Når madskoven først er etableret, kræver den meget lidt input udefra, der bruges ikke kunstgødning, der pløjes ikke, og der luges ikke i traditionel forstand, hvorimod der høstes en hel del mad løbende gennem en lang sæson.

I stedet arbejder man med systemet ved at justere plantesammensætninger, samt ved at tilføje eller fjerne enkelte planter.

Kun i opstartsfasen tilføres større mængder bioklip og flis, som efterligner skovens naturlige lag af dødt plantemateriale og sætter gang i jordlivet.

En accelereret naturproces

En madskov efterligner den proces, som naturen selv altid vil følge: Åben jord → krat → skov.

Forskellen er, at man fremskynder processen, vælger de planter, man ønsker udbytte fra, samt holder bestemte områder åbne med stier og lys. På den måde opstår der hurtigere en skovlignende struktur, der både er produktiv og overskuelig.

Et robust, levende fødevarer-system

En madskov er et permanent system, der er mere stabilt end traditionelt landbrug, samt mindre sårbart over for tørke, regn og klimaforandringer.

Jordkvaliteten forbedres år for år, fordi jorden altid er dækket, rødder og svampe opbygger struktur, og organisk materiale tilføres løbende.

Det forventes at give større samlet udbytte pr. areal set i forhold til det arbejde og de ressourcer, der lægges i systemet.

- **Et designet økosystem.**
- **En selvforstærkende fødevarerproduktion.**
- **En måde at producere mad på, som ikke nedslider jorden, men gør den stærkere.**
- **Det er fødevarer-sikkerhed uden ødelæggelse.**
- **Og et system, der bliver bedre, jo ældre det bliver.**

HVEM KAN LØFTE IDEEN FRA VISION TIL HANDLING?

Initiativtager: Mette Kold. Jeg ser min rolle som fagligt bidragende og samskabende, bredt set.

En realisering forudsætter, at initiativet **forankres i robuste organisatoriske og økonomiske strukturer** med den nødvendige kapacitet til at bære projektet langsigtet.

Danmarks Naturfredningsforening har gennem mange år arbejdet målrettet med beskyttelse af rent drikkevand og har konkret foreslået, at op mod **200.000 hektar landareal** udlægges som **grundvandsparker** – arealer uden pesticidanvendelse, hvor anvendelsen begrænses til natur, økologi og vedvarende energi.

Danske Regioner anbefaler en **koordineret indsats på tværs af myndigheder** i arbejdet med beskyttelse af drikkevand. I den forbindelse understøttes kommuner og forsyningsselskaber i dag af **fem regionale kompetencecentre**.

Derudover kan **andre relevante aktører** indgå, herunder **Drikkevandsfonden** under den grønne trepart samt **Folkekirken**, som ejer betydelige jordarealer.

Kommuner, DANVA og forsyningsselskaber vil naturligt skulle spille en central rolle i forankringen af et sådant initiativ, ligesom **lokale fællesskaber** kan inddrages, så høsten kommer lokalsamfundene direkte til gavn.

At samle **flest mulige robuste og langsigtede aktører** er afgørende for, at initiativet opnår den nødvendige gennemslagskraft, legitimitet og varige forankring.

Forslaget sendes ud til en række af de nævnte aktører i håb og forventning om relevante og konstruktive samarbejder, så visionen bliver til virkelighed.

Hvem er Mette Kold?

Jeg har en solid **permakulturfaglig forankring** og en del års praktisk erfaring i **regenerativ dyrkning, madskove og jordopbygning**. Jeg arbejder systemisk og langsigtet med at forbedre jordens frugtbarhed, styrke biodiversiteten og bidrage til lokal fødevarer sikkerhed.

Mit arbejde bygger på en kombination af solid teoretisk indsigt og omfattende praktisk erfaring fra både private haver og fællesskabsbaserede projekter.

Derudover har jeg mere end **30 års arbejdslivserfaring som cand.psych., ph.d.** Jeg har arbejdet bredt inden for faget. Herunder haft egen klinisk praksis i over 25 år; undervist i erhvervslivet, på universitets-niveau og i patientforeninger; samt deltaget i tværfaglige forskningsarbejder med fokus på håndtering af kroniske smerter og stress.

Min første uddannelse er **bachelor i erhvervsjura**, hvilket bidrager med forståelse for organisatoriske og strukturelle sammenhænge.

Min motivation for dette forslag er forankret i et **langsigtet ansvar for kommende generationer**.

Som forælder og bedsteforælder oplever jeg et personligt ansvar for at bidrage til løsninger, der sikrer adgang til **sunde fødevarer og rent drikkevand** – både nu og i fremtiden.

Mit bidrag til et projekt kan være på flere niveauer af samskabelse:

- **Med-facilitering** af design- og planlægningsprocesser.
- **Med-udførende** i etableringen af madskove.
- **Aktivering af lokalmiljøer**, herunder inddragelse af børnehaver, skoler, idrætsforeninger og lokale beboere.
- **Undervisning og vidensoverdragelse** vedrørende planter pasning, høst, spiselighed og anvendelse.

Formålet er over tid at sikre, at der opbygges **lokale kompetencer og ejerskab**, så madskovene forankres lokalt og bliver bæredygtige i drift og udvikling.

ØKONOMISKE FORDELE

1. Beskyttelse af drikkevand = store samfundsbesparelser.
2. Fødevarerproduktion uden løbende driftsomkostninger.
3. Fælleshøst reducerer private husholdningsudgifter.
4. Ingen privat profit – men kollektiv værdi.
5. Demokrati og andelstanke i konkret form.
6. Lav risiko – høj robusthed.

At plante allemandseje madskove ved vandboringer er synergi på flere måder:

- Fødevarerproduktion forklædt som økosystem.
- Vandbeskyttelse forklædt som skovhave.
- Økonomisk fornuft forklædt som fællesskab.